

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

Справа «Луговий проти України»

(Заява № 25821/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

12 червня 2008 року

Це рішення стане остаточним відповідно до умов, визначених пунктом 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним правкам.

У справі «Луговий проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *Голова*,
п. Карел Юнгвірт (Karel Jungwiert),
п. Володимир Буткевич (Volodymyr Butkevych),
пані Рената Ягер (Renate Jaeger),
п. Марк Віллігер (Mark Villiger),
пані Ізабель Берро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefèvre),
пані Миряна Лазарова-Трайковська (Mirjana Lazarjva Trajkovska), *судді*,
та пані Клаудія Вестердік (Claudia Westerdiek), *Секретар секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 20 травня 2008 року,
вносить таке рішення, що було прийняте в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 25821/02), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України п. Луговим Едуардом Валерійовичем (далі — заявник) 25 травня 2002 року.
2. Заявник був представлений п. Лісовим А. В., адвокатом, що практикує у місті Сімферополі. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — п. Юрієм Зайцевим та заступником Міністра юстиції пані Валерією Лутковською.
3. 22 березня 2007 року Суд вирішив направити цю заяву на комунікацію Уряду. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1977 році та проживає у місті Чернівцях.
5. 24 серпня 1998 року заявник мав суперечку з паном Б. та ще трьома особами, що призвела до бійки, в результаті якої заявник поранив пана Б. в обличчя з газового пістолета.
6. 11 вересня 1998 року за обвинуваченням заявника у завданні тяжких тілесних ушкоджень було порушено кримінальну справу.
7. 19 березня 1999 року органи попереднього слідства вирішили, що заявник діяв без перевищення меж необхідної оборони, та закрили кримінальну справу.
8. 15 травня 1999 року прокурор Роздольненського району Автономної Республіки Крим (далі — АРК) скасував постанову від 19 березня 1999 року та поновив провадження у справі.
9. 8 серпня 1999 року винесено постанову про пред'явлення заявнику обвинувачення у перевищенні меж необхідної оборони. У той же день він був оголошений у розшук. Як повідомив заявник, він ніколи не залишав місця свого перебування у м. Чернівці (приблизно 1000 км від АРК), слідчим органам була відома його постійна адреса. Однак вони не контактували з ним з приводу розслідування у кримінальній справі.
10. 13 березня 2000 року обвинувачення заявника було змінено на умисне заподіяння тяжких тілесних ушкоджень.
11. 20 жовтня 2000 року, коли заявник був у АРК, з нього було взято підписку про невийзд.
12. 1 листопада 2000 року попереднє слідство було закінчено та справа була направлена до Роздольненського районного суду Автономної Республіки Крим.
13. 8 лютого 2001 року районний суд допитав обвинуваченого, потерпілого та свідків, призначив додаткову судово-медичну експертизу та відклав судові засідання.
14. Наступне судові засідання було призначено на 10 квітня 2002 року. За клопотанням адвоката заявника це засідання було відкладено. Наступні були призначені на 25 квітня та 17 червня 2002 року. Після того як на вимогу заявника засідання 17 червня 2002 року було перенесено, суд призначив наступне на 4 листопада 2002 року.

15. 4 листопада 2002 року районний суд направив справу до органів попереднього слідства та наказав провести відтворення обстановки та подій злочину.
16. 4 квітня 2003 року було проведено відтворення подій злочину. Справу було повернуто на розгляд до того ж суду.
17. У період з вересня до грудня 2002 року районний суд призначив чотири засідання, жодне з яких не відбулося. Два засідання були перенесені через відсутність адвоката заявника, одне — через неявку прокурора та ще одне — через відсутність двох свідків. Наступне засідання було призначено на 4 лютого 2004 року.
18. 4 лютого 2004 року районний суд призначив додаткову судово-медичну експертизу.
19. 24 березня 2005 року результати експертизи були передані до того ж суду. Наступне слухання суд призначив на 26 вересня 2005 року. Це засідання було відкладене за клопотанням прокурора.
20. 27 вересня 2005 року суд призначив додаткову медичну та балістичну експертизу. 11 листопада 2005 року призначений експертний інститут відмовився робити експертизу, посилаючись на відсутність кваліфікованих експертів.
21. 7 грудня 2005 року суд зобов'язав зробити експертизу іншій установі. 10 березня 2006 року матеріали справи було передано до експертного центру. Наступне судове засідання відбулося у травні 2006 року.
22. 13 червня 2006 року районний суд закрит кримінальну справу по обвинуваченню заявника у зв'язку із закінченням строків давності, 20 червня 2006 року заявник подав апеляційну скаргу, вимагаючи виправдання.
23. 26 серпня 2006 року апеляційний суд Автономної Республіки Крим скасував постанову від 13 червня 2006 року та повернув справу на новий розгляд.
24. У період з грудня 2006 року до березня 2007 року районний суд призначив три засідання, одне з яких було перенесено через неявку свідка.
25. 21 березня 2007 року суд визнав заявника винним, призначивши йому покарання у вигляді одного року обмеження волі, та звільнив його від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності. Суд також скасував забірний захід у вигляді підписки про невиїзд. 4 квітня 2007 року заявник подав апеляційну скаргу, вимагаючи виправдання.
26. 29 травня 2007 року апеляційний суд Автономної Республіки Крим виключив з рішення призначення покарання, в іншій частині вирок суду залишив без змін.
27. 26 листопада 2007 року заявник подав до Верховного Суду України касаційну скаргу.
28. 7 лютого 2008 року Верховний Суд прийняв остаточне рішення у справі заявника.

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

29. Заявник скаржився, що тривалість провадження була несумісною з вимогою «розумного строку», визначеного у пункті 1 статті 6 Конвенції, який передбачає наступне: «Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ... який ... встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення».
30. Уряд надав коментарі стосовно фактів справи. Однак він не надав зауважень з приводу прийнятності та суті скарги заявника.

A. Щодо прийнятності

31. Суд зазначає, що заява не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Далі Суд зазначає, що вона не є непринятною за будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

B. Щодо суті

32. Період, який слід розглядати, розпочався 11 вересня 1998 року та закінчився 7 лютого 2008 року. Таким чином, він тривав дев'ять років та три місяці, виключаючи двомісячний період між припиненням та відновленням провадження з березня по травень 1999 року. Протягом цього періоду справа по суті розглядалася судами трьох інстанцій.
33. Суд повторює, що розумність тривалості провадження має оцінюватись в світлі обставин справи та у відповідності до наступних критеріїв: складність справи, поведінка

заявника та відповідних державних органів (див., серед іншого, рішення у справі *«Пелісьєр та Сассі проти Франції» (Pèlissier and Sassi v. France)*, № 25444/94, п. 67, ЄСПР 1999-II).

34. Суд зазначає, що заявник у певній мірі вплинув на затримку розгляду обвинувачень проти нього, зокрема тим, що заявляв клопотання про відкладення засідань та подав касаційну скаргу майже через шість місяців.

35. З іншого боку, Суд вважає, що поведінка заявника не може пояснити загальну тривалість провадження у даній справі. Суд зазначає, що заявнику було пред'явлено обвинувачення по одному факту, а саме по факту завдання тілесних ушкоджень, та не вбачає причин визнавати провадження особливо складним. Суд зазначає, що численні затримки (наприклад, неодноразові повернення справи для проведення додаткових слідчих дій, експертної оцінки та перегляду справи судом, так само як значний інтервал між різноманітними процесуальними діями) відносяться на сторону державних органів.

36. Суд вже встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у подібних до цієї справ (див., наприклад, рішення у справі *«Антоненков та інші проти України» (Antonenkov and Others v. Ukraine)*, № 14183/02, від 22 листопада 2005 року, та рішення у справі *«Юртаєв проти України» (Yurtayev v. Ukraine)*, № 11336/02, від 31 січня 2006 року).

37. Дослідивши всі надані матеріали, Суд зазначає, що Уряд не навів жодного факту чи переконливого аргументу, здатних переконати Суд дійти іншого висновку у цій справі. Беручи до уваги прецедентну практику з цього питання, Суд зазначає, що в даній справі тривалість провадження була надмірною та не відповідала вимозі «розумного строку».

38. Таким чином, мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

39. Заявник скаржився, що його скарги на хід розслідування та затримки в ньому були безрезультатними. Він посилається на статтю 13 Конвенції, яка передбачає:

«Кожен, чий права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

40. Суд наголошує, що стаття 13 Конвенції гарантує ефективний засіб юридичного захисту в національному органі у зв'язку зі стверджуваним порушенням пункту 1 статті 6 Конвенції щодо розгляду справи в межах розумного строку (див. *«Кудла проти Польщі» (Kudła v. Poland)*, [GC] № 30210/96, п. 156, ECHR 2000-XI). Суд посилається на свої висновки у справі *«Меріт проти України»* щодо відсутності ефективного та доступного засобу юридичного захисту згідно з національним правом стосовно скарги з приводу надмірної тривалості кримінального провадження (див. рішення у справі *«Меріт проти України» (Merit v. Ukraine)*, № 66561/01, пп. 78–79, 30 березня 2004 року).

41. Суд не бачить жодних підстав відходити від своєї практики у даній справі.

42. Таким чином, мало місце порушення статті 13 Конвенції.

III. ЩОДО ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

43. Стаття 41 Конвенції передбачає наступне:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

44. Заявник вимагав 30 000 гривень відшкодування моральної шкоди.

45. Уряд не погодився з цією вимогою.

46. Суд визначає, що заявник мав зазнати моральної шкоди. Вирішуючи на засадах справедливості, Суд присуджує йому за цих підстав 2400 євро.

B. Судові витрати

47. Заявник також вимагав 92 гривні відшкодування поштових витрат, понесених у зв'язку з провадженням у Суді, та 1400 гривень витрат на оплату правових послуг у зв'язку з його заявою до Суду. Заявник надав копії квитанцій на підтвердження цих сум.

48. Уряд не погодився з цими вимогами.

49. Суд вважає за доцільне присудити заявнику загалом 220 євро відшкодування судових витрат.

С. Пеня

50. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсотки.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* заяву прийнятною.

2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення статті 13 Конвенції.

4. *Постановляє*, що:

а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 2400 (дві тисячі чотириста) євро відшкодування моральної шкоди та 220 (двісті двадцять) євро відшкодування судових витрат плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з цих сум. Ці суми мають бути конвертовані у національну валюту країни-відповідача на день здійснення платежу;

б) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсотки.

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 12 червня 2008 року згідно з пунктами 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
Секретар секції

П. ЛОРЕНЦЕН
Голова секції